

TE DNI PO SVETU

△ V torek se bo sestal Varnostni svet Organizacije združenih narodov. Svet se bo sestal na zahtevo arabskih dežel Egipta, Iraka, Jordanije, Libanona, Libije, Maroka, Saudske Arabije, Sudana, Sirije in Jemena. Razpravljati bo o položaju v Omanu in o angleškem oboroženem napadu na omansko neodvisnost. Razpravljati bo o tej pritožbi arabskih držav samo tedaj, če se bo 7 članov (od skupnih 11) Varnostnega sveta strinjalo o tem, da pride pritožba na dnevni red. Čeprav v Londonu menijo, da Varnostni svet ne bo hotel razpravljati o arabski pritožbi, se vendar angleška diplomacija za vsak primer skrbno pripravlja na morebitno razpravo. Britanci hočejo dokazati, da niso oni napadli Omansko, temveč da je njihovo »intervencije« izzvala Saudska Arabija, ker da so omansko upornike v Saudski Arabiji izvežbali in oborožili z modernimi orožjem.

△ V Londonu sodijo, da bodo razgovori o razorožitvi odgodeni na konec avgusta. Pričakujejo, da bodo zahodne države te dni izdelale skupni predlog za razorožitev. Diplomatski opazovalci opozarjajo zlasti na štiri osnovne probleme, ob katerih so se zataknili razorožitveni pogovori:

1. zahodne države odklanjajo predlog Sovjetske zveze, po katerem naj bi se popolnoma odrekle uporabi atomskega orožja;
2. zahod noče sprejeti obveznosti glede razpusta Atlantske zveze, umika oboroženih sil iz Nemčije in ukinitve vojaških oporišč;
3. Sovjetska zveza ne sprejema političnih pogojev v zvezi z zmanjšanjem oboroženih sil SZ in ZDA na 1.700.000 mož v drugi fazi razorožitvenega postopka;
4. v Londonu se niso sporazumeli o pogojih za opustitev poskusov z atomskim orožjem.

△ V glavnem mestu Indonezije Džakarti so v teku gospodarski razgovori med Indonezijo in Jugoslavijo, ki jo zastopa delegacija pod vodstvom Srečozarja Vukmanovića-Tempe, ki se te dni mudi v Indoneziji na uradnem obisku.

△ Predsednik Centralnega sveta jugoslovanskih sindikatov Djuro Salaj se mudi v Moskvi na proslavi 50-letnice sovjetskih sindikatov.

△ Predsednik republike Tito je sprejel voditelja britanskih laburistov Hughga Gaitskella, ki je prišel v Jugoslavijo na zasebni obisk.

△ V Sloveniji se trenutno mudita dve tuji partijski delegaciji, ki sta na obisku v naši državi: skupina 10 partijskih delavcev iz Gornje Italije in delegacija poljske delavske partije pod vodstvom namestnice sekretarja Združene delavske partije Poljske Helene Kozłowske.

△ V Egiptu so se začela pogajanja o britanski imovini v Egiptu, zaplenjeni med lanskim anglo-francoskim napadom na Egipt. Egiptovske oblasti izjavljajo, da bo britanskim zastopnikom vsestransko omogočen vpogled v zaplenjeno britansko imovino.

△ Predsednik demokratične republike Vietnam Ho Si Minh je po obisku v Jugoslaviji obiskal Bolgarijo, zdaj pa je prispel na uradni obisk v Romunijo.

△ Pri danskem pristanišču Kjøbenhavn je padlo v morje sovjetsko potniško letalo, ki se je zaradi megle zaleto v dimnik termoelektrarne. Pri tem je bilo ubitih 18 potnikov in 5 letalcev.

IZDAJA ČASOPISNO ZALOŽNIŠKO IN TISKARSKO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ST. 475, 397 - TELEFON UPRAVE ST. 475 / TEKOCI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-2-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV, MESECNA 50 DINARJEV

Lepo in v splošnem poletno vroče vreme. Okoli 22. avgusta močne padavine z neurji, nevihtami in večjo ohladitvijo.

LJUDJE IN DOGODKI

Konec nevihte v arabski čaši?

Vojaški del upora v Omanu je pri kraju. Tako vsaj trdijo v sultanovi prestolnici Muskatu in v Londonu. Pred veliko premočjo, zlasti pred britanskimi reaktivnimi letali in oklopni vozili, so se uporniki brez večjih bojov umaknili v gorovje. Odleglo je predvsem škotskim strelcem, ki so tokrat k svoji silkoviti uniformi dodali še brisače za vratom; te so jih namreč ščitile pred paklenskimi vročino in razbeljenim soncem. Pri vročini 50 do 60 stopinj, v pušavi brez sence, poti in vode vojskovatci se resni šala. Zato so se Britanci tudi pritoževali, da so tokrat uporniki prekršili nepodpisani »gentlemanski sporazumi«, da v treh poletnih mesecih, ko vlada najhujša vročina, obe strani spoštujeta premirje.

Ce je morda vojaška bitka zaključena, pa vstaja še ni zadušena. Glavnina uporniških sil je ostala neokrajna. Ponovila se je zgodovina pred dvema letoma, ko je brat inama (verskega poglavarja, voditelja sedanjega upora) po neuspelem poskusu upora pobežnil v gore in se zdaj pred mesecem dni spet vrnil, da bi znova dvignil vstajo, tokrat še večjo, bolj organizirano in obsejnejšo. Pregarji toda nepremagani uporniki bodo zato še nadalje nevarno tleča žerjavca na pesku omanskega sultanata. Sedanji vladar Muskata in Omansko ter njegovi britanski zaščitniki ne bodo mogli mirno spati, ne da bi jim v vsakem hipu grozila nova vstaja.

Čim bolj pa poljema ogenj na bojišču, tem bolj postaja živahno na političnem področju. V akciji je stopila Arabska liga, enotna organizacija vseh arabskih dežel. Dozdaj je bila

liga paralizirana v omanskem sporu zaradi nekaterih arabskih dežel, ki so očitno zelo navezane na britansko politiko (Irak). Končno pa so le doslej soglasje — nemara zato, ker Britanci menijo, da so z uporom zaključili in da jim torej politična akcija arabskih dežel ne more več škodovati. Skratka, Arabska liga je sklenila predložiti omanski spor Varnostnemu svetu. To je vsakakor pomembna odločitev, saj bo tako omanski spor prerastel okvire oddaljenega Arabskega polotoka in postal mednarodni spor.

V Londonu in v Muskatu so seveda takoj zavrnil arabsko potezo kot pravno neutemeljeno. Po njihovem mnenju sodi upor v notranje zadeve omanskega sultana. Toda ali je temu res tako? Takih, ki dvomijo v to je precej; vsi ti skeptiki pa se sklicujejo na skrivnostno pogodbo, sklenjeno leta 1920 v Sibu med tedanjim omanskim sultanom in omanskim imamom. Na arabski strani trdijo, da ta dokument vsebuje sultanovo priznanje neodvisnosti notranjosti Omansko, pod sultanovo oblast pa sodi le ozek obmorski pas in mesto Muskat.

Sultan to odločno zanika, prav tako tudi London. Niti eden niti drugi pa nočeta pokazati javnosti besedila pogodbe, Zakaj?

Ce so namreč točne postavke, ki izvirajo iz arabskih virov, potem se sedanji imam bori za priznane pravice in torej ne more biti upornik proti sultanovi oblasti, saj mu ta priznava neodvisnost. In obratno, v tem primeru je sultan tisti, ki krši zakonitost, Britanci pa protipravno posredujejo v tem sporu. Skrivnostna pogodba bi tako lahko odločilno

spremenila mednarodno-pravni položaj Omansko in v čisto drugačni luči osvetlila sedanji spor. To bi bilo zlasti neprijetno za sultana kakor tudi za Britance, če bi vsa zadeva prišla pred OZN.

Takšna razlaga je sila logična in je le težko najti opravdila za sultanovo in britansko ljubosumno skrivanje »sibske pogodbe«. Tudi v sami Angliji je slišati glasove, da bi morala vlada objaviti sporazum in tako omogočiti ugotovitev ali so imamovi vojniki uporniki, ali pa se zakonito borijo za obljubljeno samoopravo. Opozicijski, laburistični časopis »Daily Herald« terja, da naj objestijo britansko javnost o sklenitvi omenjene pogodbe, saj so britanske čete zaplete ne v omanskem sporu.

Dokument, star že skoraj 4 desetletja, za katerega se ne ve točno, kaj vsebuje, niti kdo ga sploh ima v rokah, po čudežnem naključju visi kot Damoklejev meč nad omansko zadevo. Če bi ga tudi objavili, pravzaprav ne bi dosti spreminili, saj je položaj še vedno tak, da politika sile in grobe zaščite sebičnih interesov prevladuje nad stvarjo pravičnosti in osvobodilnih težnj. Toda tisto, česar se tudi Britanci najbolj bojijo, je moralni udarec, ki bi ga lahko arabska verzija besedila sporazuma prizadejala ugledu Velike Britanije. Vpliv nekdanjega močnega britanskega leva pa je očitno zelo razmajan. Zato je dovolj samo še en močnejši udarec, pa da za vselej odpravi Anglijo z neprecenljivo važnega področja Bliznjega vzhoda. Če ga Oman tokrat še ni zadal, pa ga je zato temeljito pripravil.

MARTIN TOMAZIČ

v nedeljo smo zabeležili

GOSTJE S POLJSKE NA GORENJSKEM

Poljska partijska delegacija, ki se več dni mudi na prijateljskem obisku v Jugoslaviji, je po obisku Opatije in Postojne prispela danes dopoldne na Bled. Delegacijo vodi namestnica organizacijskega sekretarja CK Združene partije Poljske Helene Kozłowska. Delegacija se je ustavila v hotelu »Toplice«, kjer bo ostala nekaj dni. Čas, ki ga bodo prebili gostje na Bledu, bodo izrabili predvsem za oddih.

BELJASKI NOGOMETAŠI NA JESENICAH

V soboto so na Jesenicah gostovali nogometaši iz Beljaka, člani beljasko športne zveze, ki se že dolgo zadržujejo na turneji v Sloveniji. Tudi v srečanju z Jeseničani niso imeli več sreče kakor na ostalih tekmah in so izgubili z visokim rezultatom. Tekma bi se lahko končala s še večjo katastrofo go-

stov, če bi domači znali izkoristiti številne priliko pred golom. Tekmo je gledalo precej gledalcev, ki pa niso prišli na svoj račun, saj beljaski nogometaši niso pokazali kdove kako kvalitetnega nogometa. Končni rezultat je bil 7:2 (3:1) v korist Jeseničanov. M.

VELIKA MANIFESTACIJA V ZIREH

Odičen nastop drž. reprezentance na orodju Ziri, 18. avgusta.

Danes je bilo že na vse zgodaj v Zireh in vsej Poljanski dolini izredno živahno. Na zaključno svečanost 50-letnice telovadnega društva je prišlo v Ziri preko 2000 ljudi iz bližnje in daljnje okolice. Te svečanosti se je udeležil tudi načelnik Saveza Partizana Jugoslavije tov. Nikola Tatolović, številni predstavniki oblasti, raznih društev in prosvetni delavci.

V okviru te proslave je bilo danes ob 10. uri pred domom

Partizana razvite družtenega prapora, ki sta mu kumovala Okrajna zveza društev Partizan za Gorenjsko in Občinski sindikalni svet občine Ziri. Po razvitu prapora se je po žirovskih cestah razvila povorka vseh športnikov žirovske občine. Popoldan je bil na igrišču Partizana Ziri telovadni nastop, na katerem je sodelovalo preko 300 telovadcev domačega društva in najboljši: TVD Partizan za Gorenjske. Številne gledalce je navdušila kompletna 20-članska državna reprezentanca na orodju, kakor tudi najboljša ženska vrsta članic z Gorenjske. Celotna prireditev je odlično uspela. Skoda je bilo le, da je telovadni nastop pred zaključkom motil dež. Ta največji telovadni nastop v Zireh bo neovdomno ostal pri gledalcih v nepozabnem vtisu, poljanskim športnikom pa dal novih moralnih moči za nadaljnje delo. -an

DVE SMRTNI NESREČI

Lesce, 17. avg. — V soboto, nekaj pred 6. uro jutraj, je na gradilišču tovarne »Veriga« na Lescah električna struja ubila gradbenega delavca 27-letnega Ladvika Hrusta. Do nesreče je prišlo zaradi okvare na električnem stikalu pri dvigalu. To je drugi smrtni primer v tem mesecu, ki so ga zabeležili pri tem dvigalu.

V soboto ob 24. uri je bilo najdeno v gozdu na Martinjem vrhu truplo neznanega moškega. Komisija, ki je prispela na kraj nesreče, je ugotovila, da gre za nesrečo, v kateri je izgubil življenje 79-letni Franc Markelj iz Martinjega vrha. Nesreča se je zgodila že čez dan. — Pokojni Markelj je strmoglavil po strmeh pobočju 50 metrov globoko.

NESREČA S KOLESOM

V soboto v zgodnjih večernih urih je prišlo na cestih med Srednjo in Spodnjo Belo pri Kranju do nesreče, ki pa je k sreči ostala brez resnejših posledic. Nezgodna je bila v tem, da so se 48-letnemu Blažu Merkunu iz Babnega vrta, ko se je precej hitro spuščal po klancu proti Spodnji Beli, zlomile sprednje vilice na kolesu. Merkuna, ki si je pri padcu precej hudo poškodoval obraz, so našli v občestnem jarku učenci avtošole iz Kranja in ga prepeljali na reševalno postajo, odkoder je bil pripeljan v bolnišnico. Z.

naša kronika

UDELEŽENCI I. KONGRESA DELAVSKIH SVETOV JUGOSLAVIJE NAJ BI SEZNANILI KOLEKTIVE Z OBRAVNAVA-NO PROBLEMATIKO

V sredo je sklepal Obč. sindikalni svet udeležence I. kongresa delavskih svetov Jugoslavije, hkrati s predsedniki in tajniki sindikalnih organizacij 24 večjih podjetij s področja kranjske občine.

Menili so se o tem, kako naj bi udeleženci kongresa kar najbolj učinkovito seznanili svoje delovne kolektive s sklepi kongresa. V ta namen naj bi delegati poročali kolektivom na posebnih obratnih sestankih.

Govorili so tudi o pomenu analitične ocene delovnih mest in še o nekaterih drugih problemih. — Sestanek je vodil predsednik OBSS Ivan Bečan.

BOHINJ BO PROGLAŠEN ZA NARODNI PARK

Pred dnevi so se sestali zastopniki gostinskih podjetij in turističnih organizacij v Bohinj in razpravljali o predlogu Zakona o proglasitvi Bohinja, bohinske okolice in področja Triglavskih jezer za narodni park.

K osnutku tega zakona so dali nekaj bistvenih pripomb, zlasti glede nadaljnjega razvoja turizma in gostinstva, ki ga osnutek zakona nekako omejuje.

»O DELU MLADINE TISK PREMALO PIŠE«

V petek popoldne je Okrajni komite LMS Kranj sklical razgovor z novinarji in dopisniki raznih listov. Udeleženci so se seznanili s pripravami mladine na volitve v ljudske odbore, na kongres LM Slovenije in VII. kongres ZKJ. V razgovoru so nekateri tovariši omenili tudi to, da se o delu mladine premalo piše ter da bi morala zlasti »Mladina« objavljati več teh vesti. Ugotovili so tudi, da so posamezne organizacije marsikdaj samo krive, če so njihovi uspehi zamolčani, ker nanje nikogar ne opozorijo.

OBISK SIRIJSKIH SOCIALISTOV V KRANJU

Kranj, 17. avgusta. Danes je prispela v Kranj delegacija sirijskih socialistov. Po razgovoru, ki so ga imeli z zastopniki Okrajnega komiteja LMS, so se odpeljali v Poljce, kjer bodo ostali približno teden dni.

KAKO JE USPELA KRVODAJALSKA AKCIJA V CERKLJAH?

V dneh od 13. do 15. avgusta je Zavod za transfuzijo krvi iz Ljubljane organiziral akcijo odaje krvi v občini Cerklje. Vse priprave je uredil Obo RKS, oz. njegov poštvovalni predsednik tov. Tone Gerkan. Tako je uspelo dobiti 296 prijav za odajo krvi, medtem ko je ekipa odzvala kri le 254 prostovoljcem, ostali pa so bili odklonjeni iz raznih vzrokov.

V splošnem moramo biti s prijavami kar zadovoljni. Zlasti so se izkazale vsi Grad, Dvorje in Cerklje, najslabša kraja pa sta bila Zalog in Zgornji Brnič, vendar pa je pri razdeljevanju pomoči RK prav iz teh dveh vasi največ pritožb. Ko pa bi bilo treba vsaj nekaj storiti za RK, je vsako delo odveč.

Ne razumemo in obsojamo izjave posameznikov, ki so na nekturen način zasmehovali akcijo in ponujali krvavo in pasjo kri. Nekoč so ti ljudje že dobi-li transfuzijo. Kaj, če bi njim ob morebitni potrebi res pripeljali predlagane dajloce krvi? Vsem številnim krvodajalcem vse priznanje za dokazano človečansko in socialistično zavest. F. V.

NOV DOM NA VELIKI PLANINI

Delovni kolektiv rudnika Kaolina v Črni je v nedeljo odprl na Veliki planini lasten planinski dom, namenjen članom kolektiva. Dom je pravzaprav montažna hišica s 16 posteljami in kuhinjo, postavila pa jo je v treh dneh tovarna »Smreka« iz Gornjega grada. Z.

30.

Naš Kantor je ...

PONEDELJEK

Turkovi sedaj ne zahajajo več tako pogosto na Kokro. Tedaj, ko je bilo vreme lepše in toplejše, so bili skoraj vsako popoldne tam na koproju. On je prinesel pod roko odejo, ona pa v cekarju malico. Med poljo se je kdaj pa kdaj ozrla, če gre njun pes za njima. Potem sta se vlegla na odejo in se sončila, kopalca, največ pa sta se zabavala s psom.

Ko sta šla v vodo, sta vzela psa s seboj. Tudi ta je moral plavati z njima.

Kokra je dokaj mrzla in — le nekaj zamahov in vode je bilo dovolj. Kakor gospodarja, tako je moral tudi pes Kantor iz vode. Moral je delati isto kot njegova gospodarja.

Le ko je prišel iz vode, se ni mogel tako »obnašati«. Njegova dlaka je bila mokra, zato je tekal okoli in si tu in tam otresel mokroto prav na kopalce, ki so ležali na travi in se sončili. Večkrat se je zabaval z otroki. Tekal je za njimi, otroci pa so cvilili in jokali, ker so se Kantorja bali. Bil je velik in lep volčjak.

Turkove otroški vriči in jok ni niti malo motil. »Saj je Kantor tako nežen psiček, da se ga res ne more nihče bati. Otroke samo zabava,« je menila Turkova, ko je opazovala strah na otroških obrazih.

Ko je bilo njima zabave dovolj, sta psa poklicala k sebi in Kantor je hočeš nočeš moral ležati poleg njiju. Sonce je močno pripekalo in Kantor se je

večkrat skušal izmuzniti v senco. Toda ne — prisilila sta ga in moral je ležati tam, na soncu. Kdo ve — morda sta bila prepričana, da bo tudi Kantorjev dlaka na soncu ogorela...

Jezik mu je opletal iz ust. Toda ni se smel premakniti, dokler se nista onadva toliko segreli, da sta se spet namočila v hladni Kokri. Potem je za kratek čas Kantor spet lahko otresal svojo mokroto po otrocih.

»Saj Kantor je čist in zdrav pes...«?

Ce ga je hotel kak otrok udariti, sta ga nahrnila, Kantor pa je tedaj doživel milovanje in sočustvanje.

»Naš Kantor je sijajen pes. Naš Kantor je toliko dresiran, da gre lahko povsod z nama. Naš Kantor zna celo zabavati. Naš Kantor...«

Ze res, Kantor je dresiran pes. Vendar je še vseeno — pes.

Ali naj se potem koplje skupaj z ljudmi? Otroke prav gotovo njegovo tekanje za njimi ne zabava, vsaj njihovo cviljenje in tu in tam jok ni kazalo tega.

In sploh odnos Turkovih do otrok in odraslih kopalcev? Meni se ne zdi pravičen...

Nekaj podobnega se je zgodilo tudi na Sori in verjetno še marsikje drugje.

L.

GORENJSKI OBVEŠČEVALEC

MALI OGLASI

Poznana oseba, ki je 15. avgusta dopoldan naša očala zaprtja v modrem etuiju na poti do vrha St. Jošta, prosim, naj jih proti nagradi vrne Suc Ivanu, Jezerska 8, Kranj ali sporoči svoj naslov.

Prodajam košnje otave in lucerne. Zeje 5, Duplje — pri Babcu.

Kuharica z večletno prakso v gostinstvu želi zaposlitve na Gorenjskem. Naslov v oglas, oddelku.

Poceni prodajam dobro ohranjeno motorno kolo »Zündapp« 200 ccm. Jezersko 135.

Prodajam stavbnj les in lopo velikosti 4 krat 5 m uporabno tudi za drvarnico. Preddvor 14.

Samostojnega gospodar. pomočnika sprejme ekonomija Okroglo. Stanovanje preskrbljeno. Plača po dogovoru. Ponudbe pošlji v Okrevališče slepih Okroglo pri Kranju.

Prekleujem št. bloka 033896 izdanega v Komisiji trgovini v Kranju dne 11. maja 1957 za neveljavnega. — Markič Peter.

ZAHVALA

Vsem, ki so spremili našo drago mamo

ROZALIJO LEBAN

na njeni zadnji poti in darovali krasno cvetje se najlepše zahvaljujemo. Posebna zahvala vsem sosedom in tov. Zupan Tončk. za vso izkazano pomoč v času boleznj ter zahvala za vsa pismeno in ustno izrečena sožalja.

Zalujoči Janovi

KINO

»STORŽIČ« KRANJ, 19. avgusta ameriški film »ZRTVOVANI« ob 16., 18. in 20. uri. Od 20. do 22. avgusta ital. film »NJIHOVE ZMOTKE« ob 18. in 20. uri.

LETNI »PARTIZAN« od 19. do 21. avgusta italijanski barvni film »CASTA DIVA« ob 20. uri. 22. avgusta amer. barvni film »DIMNI SIGNAL« ob 20. uri.

»SVOBODA« STRAŽIŠČE, 21. avgusta premiera amer. barv. filma »DIMNI SIGNAL« ob 18. in 20. uri. 22. avgusta italijanski film »CASTA DIVA« ob 20. uri.

»RADIO« JESENICE, 19. in 20. avgusta ameriški barvni film »RDEČE PODVEZE« ob 18. in 20. uri. 21. in 22. avgusta ameriški film »ABOT IN COSTELO V TUJSKI LEGIJI« ob 18. in 20. uri.

»PLAVŽ« JESENICE, 20. avgusta mehiški film »POSLEDNJA ZELJA« ob 18. in 20. uri. 22. avgusta amer. barvni film »RDEČE PODVEZE« ob 18. in 20. uri.

KOROSKA BELA, 19. avgusta amer. film »POSLEDNJA ZELJA« ob 19.30 uri.

ZIROVNICA, 21. avgusta mehiški film »POSLEDNJA ZELJA« ob 20. uri.

DOVJE MOJSTRANA, 21. avgusta amer. barvni film »RDEČE PODVEZE« ob 20. uri.

RADOVLJICA, 20. in 21. avgusta amer. film »SELINA«. V torek ob 20. uri. V sredo ob 18. in 20. uri.

BLED, 19. avgusta ital. barvni zgodovinski film »ATILA«. Od 20. do 22. avg. mehiški kavbojski film »TRIJE PUSTOLOVCI«.

»SORA« ŠKOFJA LOKA, 20. in 21. avgusta mehiški film »POSLEDNJA ZELJA«.

TRŽNI PREGLED

V KRANJU

V soboto smo na kranjskem trgu zabeležili naslednje cene: jajca 18 in 19 din kom., fižol v stročju 45 do 65 din kilogram, krompir 15 din kg, kumarice za vlaganje 60 din kg, večje kumare 15 din kg, kole-rabice 30 din kg, rdeče korenje 30 din kg, cvetača 35 do 90 din kom., jabolka 40 din kg, hruške 60 in 80 din kg, ringlo 60 din kg. Paradižnika na trgu ni bilo, pa tudi paprike so le malo prinesli naprodaj. Brusnice so so tokrat pocenile od 200 na 180 din liter. Jurčkov ni bilo, lisičke pa so pro-

dajali po 40 din liter. Tudi perutnine je zadnje čase vedno dovolj na izbiro. Petelinčki so po 180, 220 in 250 din, kokoši pa po 350 din.

V ŠKOFJI LOKI

Na živilskem trgu v Škofji Loki smo v soboto zabeležili naslednje cene: krompir 15 din kg, pesa 40 din kg, kumare 15 din kilogram, paprika zelena 80 din kilogram, solata 70 din kg, paradižnik 46 din kg, čebula 60 dinarjev kg, ohrovt 30 do 50 din komad, zelje 10 do 25 din kom., fižol stročji 50 din kg, fižol suhi 65 din liter, česen 10 din glavica, korenje 5 din komad; peteršilj 10 din zav., jabolka 50 dinarjev kg, hruške 70 din kg, jajca 19 din komad, piščanci 240 dinarjev komad.

V KAMNIKU

V soboto je bil živilski trg v Kamniku prenapolnjen s povrtinno. Kumar je bilo toliko, da je cena padla na 12 din za kg, kumarice za vlaganje pa so bile po 50 din kg. Tudi krompirja je bilo na pretek po 16 din, stročji fižol pa od 50 do 70 din kg. — Ostale cene: paradižnik 40 din kilogram, paprika 50 din kg, čebula 50 din kg, česen 90 din kg, zelje 25 din kg. Jaje je bilo zelo malo naprodaj, najcenejša pa so bila po 18 din komad. Sadje so prodajali samo po trgovinah: jabolka 64 din kg, slive 58 din kilogram in hruške 70 din kg.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V TRŽIČU

Poročili so se: Martin Kerin, šofer in Elizabeta Kopusar, uslužbenka; Stanislav Žepič, čevljarški pomočnik in Cvetka Mikolj-Terezija, predilka; Oto Nastarn, študent in Viktorija Dolenc, delavka.

gasili s peskom ter kemičnimi sredstvi. Kable zdaj popravljajo, zato v soboto delavci niso delali, v ponedeljek pa bodo lahko spet redno začeli.

NA TREBIJI SO RAZVILI GASILSKI PRAPOR

Gasilsko društvo Trebija v Poljanski dolini je pred dnevi razvilo svoj društveni prapor. — Za ta pomemben dogodek se niso pripravljali samo gasilci domačega društva, temveč tudi pripadniki sosednjih društev in ostalih športnih organizacij. Po razvitju prapora je bila v vasi parada gasilcev in ostalih športnikov, nato pa so sledila razna športna tekmovanja. —an

CESTO NA VRŠIČI BODO RAZŠIRILI

Pred dnevi so se sestali na Vršiču zastopniki republiške Uprave za ceste LRS, republiškega Sekretariata za blagovni promet, Turistične zveze in drugih organizacij, z namenom, da bi proučili možnosti za razširitev te lepe gorske turistične ceste. Ker predvidevajo, da se bo promet na tej cesti zlasti v prihodnjem letu, ko bo velika mednarodna razstava v Bruxellesu, močno povečal, je ta ukrep slejko prej potreben. Z deli bodo predvidoma začeli že letos in tudi denarna sredstva so bolj ali manj že zagotovljena. Cesto bodo na več krajih razširili, še posebno na nepreglednih ovinkih. I. A.

beležka

NAGLICA PA TAKA!

Podjetje »Slovenija cest« je pred kratkim začelo z gradbenimi deli na železobetonskem mostu čez Kokro v Kranju. Z gradnjo je bila zaprta glavna republiška cesta, na kateri je bil zlasti podnevi izredno živahen promet. Preusmeritev prometa na stranske ceste je povzročilo med koristniki ceste precejšnje negotovanje; zlasti upravičena pa je postala kritika sedaj, ko zasledujejo, kako gradnja počasi napreduje. Razumljivo je, da je podjetje začelo z gradnjo prekasno, saj se bližajo jesenski dnevi in z njimi vremenske nepravilnosti, ki bodo gradnjo zavirale. Če pa je še podjetje z gradnjo prekasno začelo, se upravičeno sprašujemo, zakaj je zaposlenih na gradbišču le 8 delavcev v eni izmeni, namesto da bi zaposlili zadostno število delavcev, ki bi delali v dveh ali celo v treh izmenah. Utegne se zgoditi, da se bodo morali koristniki posluževati stranskih cest tudi pozimi. Mislimo, da bi bilo treba gradnjo pospešiti, kajti tudi viseč most na Hujah bo zaradi popravil kmalu neprohodan. —an

Kranjčani prvaki tudi v waterpolu

Preteklo nedeljo se je v Kranju končalo republiško prvenstvo v waterpolu. Triglav si je z zmago nad ŽPK Ljubljana prvič priboril naslov slovenskega prvaka v waterpolu. Tekma med obema kandidatom za prvaka je bila najboljša na vsem prvenstvu, medtem ko ne moremo trditi, da je bila tudi med najlepšimi, za kar so še posebej poskrbeli waterpolisti iz Ljubljane, ki so se posluževali vseh dovoljenih in nedovoljenih sredstev, da bi se dokopali do zmage. Kranjčani pa so bili boljše moštvo in so zasluženo zmagali z rezultatom 3:1. S tem, da so postali republiški prvaki, imajo kranjski waterpolisti pravico udeležbe na kvalifikacijah za drugo zvezno ligo, ki bodo v začetku avgusta v Ohridu. Triglav se bo teh kvalifikacij tudi udeležil, saj ima precej izgledov za uspešno uvrstitev. M.

IŠČEMO

LABORANTA

za foto oddelek. — Plača po tarifnem pravilniku. — Nastop službe takoj.

Časopisno - založniško podjetje »Gorenjski tiska — Kranj

AVTO ŠPORT

PET NOVIH REKORDOV

(Nadalj. s 1. str.)

je še v spominu dvoboj Triglava z Mladostjo. Bil je na zaviljivi kvalitetni ravni, kljub temu da se Kranjčani takrat še niso mogli pohvaliti s takimi rezultati kot danes. Precej so pokazali na tem prvenstvu tudi plavalci iz Radovljice. Bilo je malo verjetno, da se bodo vrnili domov s 3. mestom, čeprav jim to v resnici pripada. Za uspeh je zaslužna vsa ekipa, v kateri je nekaj odličnih posameznikov, ki so še posebej pomagali k uspešnemu plasmanu. Za ekipo Kamnika tega ne moremo trditi. Očitno je, da kvaliteta v tem klubu močno upada. Sicer pa moramo pripomniti, da je Kamnik na tem prvenstvu nastopil močno okrnjen (zastopalo ga je le 5 plavalcev) in je razumljivo, da ti niso mogli napraviti več.

Kljub temu, da je v vrstah naših plavalcev precej talentov in takih, ki imajo ogromno voljo do treninga, pa ne moremo pričakovati, da se bodo rezultati zboljšali v takem tempu kot so se do sedaj. Vrhunski rezultati terjajo vadbo preko zime in stika z vodo tekmovalci ne smejo izgubiti. Menda ni plavalnega kluba, ki bi se lahko pohvalil s tako kvalitetnimi plavalci, če ti trenirajo vsega skupaj le dobre 4 mesece. Morda jo sedaj potreba po zimskem bazenu večja kot kdajkoli prej, če hočemo, da se bo plavalni šport v Kranju kakor tudi po vsej Gorenjski, normalno razvijal.

Rezultati: moški — 1500 m prosto: 1. Brinovce (T) 19:53,5; 2. Košnik (T) 20:26,7; 400 m prosto: 1. Brinovce (T) 5:19,8; 2. Košnik (T) 5:20,7; 100 m prosto: 1. Kocmur (T) 1:00,0 (nov slovenski rekord); 2. Košnik (T) 1:01,8; 200 m metulček: 1. Poljanšek (Lj) 2:49,6; 2. Zrimšek (T) 2:56,2; 200 metrov prsno: 1. Pele (Lj) 2:49,8; 2. Zrimšek (T) 2:59,9; 100 metrov hrbtino: 1. Goršič (Lj) 1:13,6; 2. Umek (II) 1:14,7; štafeta 4 krat 200 m prosto: 1. Triglav 9:39,4, (nov slovenski rekord); 2. ŽPK 10:18,5; 4 krat 100 metrov mešano: 1. Triglav 5:00,0; 2. ŽPK 5:00,0.

Zenske: 400 m prosto: 1. Konciljeva (T) 6:19,8; 2. Pelan (K) 6:32,9; 100 m prosto: 1. Konciljeva (T) 1:16,1; 2. Čebulj (Pr) 1:18,5; 100 m metulček: 1. Konciljeva (T) 1:26,4; 2. Horvat (Lj) 1:27,9; 200 m prsno: 1. Tomišek

Zadnji športni rezultati

Partizan : Spártak 4:2
Vojvodina : Crv. Zvezda 1:1
Splít : BSK 1:0
Budučnost : Hajduk 1:0
Radnički : Željezničar 0:1
Dinamo : Velež 3:1
Vardar : Zagreb 1:1

TEKME ZA POKAL

»Trofeo d'Italia«

Madžarska : Nizozemska 5:3
Jugoslávija : Sovjetska zveza 1:1

NOGOMET V KRANJU

Proletarec (Zagorje) : Triglav 5:1

DOPIŠUJTE V »GLAS GORENJSKE«

Spet SPEEDWAY V KRANJU

Številnim Kranjčanom in drugim gledalcem so še živo v spominu mendarodne moto-dirke v speed-way vožnji, ki so bile v začetku maja na dirkališčni stezi v Stražišču. Avto-moto društvo iz Kranja pa je že sredi priprav še kakovostnejših dirk v tej drzni vožnji, ki bodo dne 7. in 8. septembra prav tako v Kranju.

Udeležba na tej dirki bo še kakovostnejša kot maja meseca, saj bo sodelovala ekipa državnega prvaka iz Poljske z najboljšim vozačem v tej konkurenci Ma-yem; sodeloval bo tudi avstrijski državni prvak v tej vožnji.

Razen tega bodo sodelovali še tekmovalci iz Madžarske in verjetno iz Češkoslovaške. — Jugoslovanske barve v teh zahtevnih dirkah bosta branila že znana veterana v tej športni vrsti Klemenčič in Kevrat. Gledalcem se bo torej spet nudil lep športni užitek!

10 LET PLANINSKEGA DRUŠTVA JEZERSKO

Planinsko društvo na Jezerskem se že nekaj časa pripravljalo na proslavo 10. obletnice obstoja društva. Glavna in zaključna proslava bo v nedeljo, 25. avgusta, v društveni planinski postojanki v Češki koči na Ravnah. Dopoldan bo zborovanje članov društva in ostalih planincev, na katerem bodo člani upravnega odbora orisali desetletno delo društva, nato pa bodo nedaleč od koč v skali odkrili spominsko ploščo 3 padlim gornikom-planincem, ki so padli v NOV. Padli planinci so bili dobri alpinisti in hkrati tudi smučarji, imajo tudi največ zasluga za razvoj planinstva in smučarstva na Jezerskem. —an

JUGOSLOVANSKA REPRESENTANCA V SAVSKEM LOGU

Ze dalj časa je v Kranju na pripravah jugoslovanska državna reprezentanca. Ker so si kranjski ljubitelji telovadbe tako zelo želeli videti jih pri delu, so se jim telovadci radi odzvali in nastopili v soboto zvečer v Savskem logu, kjer se je zbralo več kot tisoč gledalcev, ki so bili navdušeni nad vratolomno spretnostjo reprezentantov. Gledalci so imeli priliko videti kvalitetno parterno gimnastiko, obenem pa so telovadci pokazali tudi obsežen spored na orodju. Imena kot so Cerar, Čaklec, Jurjevič in drugi bodo še dolgo ostali v spominu tistim, ki so v soboto prihitali v Savski log.

Poleg državne reprezentance pa je nastopila tudi najboljša vrsta gorenjskih telovadk, ki so nastopile na dvojnišinski bradlji in s parterno gimnastiko. Telovadci so danes nastopili tudi v Zireh. M.

ŠAHOVSKI DVOBOJ V TRŽIČU

Kranj, 18. avg. — Danes dopoldne sta se srečali v Sindikalnem domu v Tržiču šahovski reprezentanci iz Kranja in Tržiča in odigrali dvoboj na 18 deskah. Zmagali so gostje z zelo visokim rezultatom 11 in pol : 6 in pol. D.

NE POZABITE!

NAROČNIKI

»GLASA

GORENJSKE

SO VISOKO

ZAVAROVANI

PROTI NEZGODI!

TEKMOVANJE GRAFIČARJEV V STRELJANJU

Kranj, 18. avgusta. Danes dopoldan je 5-članska ekipa Gorenjskega tiska tekmovala v strelski disciplini, v okviru X. športnega tekmovanja grafičarjev Slovenije. Tekmovali so z zračno puško v stoječem položaju, na predpisane strelske tarče od 150 možnih krogov. Ekipa je dosegla zelo dober rezultat 634 krogov od 750 možnih, kot posameznik pa je z odličnim rezultatom (140 krogov) osvojil prvo mesto Peter Pečnik, pred Jožetom Bogatajem, ki je dosegel drugo mesto s 133 krogi. C.

MIMI
MALENEK
KONČIČ VIGENCI ROMAN

IX

Gašperinova Ana je preživljala veselo, srečno poletje.

Odkar ji je Dominik rekel, da bi se rad poročil z njo, se je spremenila tako zelo, da so spremembo opazili vsi v bližini. Stric Miklavž, hlapec in Urša, vsi so kmalu uganili zakaj je odločila črno naglavno ruto in si začela tako skrbno spletati gladke, črne lase, kakor si jih ni niti v mladih letih. Nejevoljno so pogledovali za njo, ko je hodila po hiši in dvorišču, kakor bi otrsela s sebe deset let, ukazovala in gospodarila. Stric Miklavž je s svojim bistrim pogledom dognal, da postaja kar nekam podobna Dominiku, čeprav sta si bila tako zelo različna. Velika, vitka, skoro preveč nežna Ana in čokati Dominik, ki je bil zra-stel z zemljo — Miklavž se je sam moral svojim opažanjem spočetka smejeti, in vendar je bilo res, podobna mu je postajala! Nehote je posnemala njegov govorjenja. Miklavž je večkrat opazil, da ponavlja besede, ki jih je imel navado rabiti Dominik. O ljudeh v trgu, posebno o podjetnikih, je sodila kot on, sploh se je zdelo, da gleda vse življenje z Dominikovimi očmi. Celotista odrezavost, ki je nikoli ni imela, je bila Dominikova. Miklavža je kuhala jeza in kadar jo je videl sredi dneva stati na dvorišču in se pogovarjati z Dominikom, kadar je moral gledati, kako sta šla potem skupaj v hišo in je vedel, da mu je pripravila malico, je srdito pomislil:

»Čisto jo je zmešal! Kaj le bo iz tega?«

Dominiku je šlo zdaj dobro, presneto dobro. Ni se zmenil zato, da so ga vsi trški mojstri sovražili, ker se je kmalu razvedelo, da je odjedel Španu naročilo. Malo mu je bilo mar, da je Heteri raztrosil po trgu, kako ga je ociganil pri železu in po vseh gostilnah glasno govoril, kako malo verjame v to, da bi mu Dominik železo kdaj plačal.

Razen Ane ni bilo nikogar, ki bi soglašal z njim. Tudi Ana se je včasih zamislila nad njegovim početjem in skrbelo jo je, kako se bo končalo. Saj vendar ni človeka na svetu, ki bi si lahko naložil tolikšno breme in bi ne omagal pod njim! Nekoč je o tem govorila z njim. Sedela sta ravno v hiši. Dominik je pravkar malical. Ko mu je razodela svojo bojazen in skrbi, se je samo nasmehnil, odprl listnico in položil prednjo šop papirja. »Poglej,« je rekel. »Poglej, da ne boš tudi ti mislila, koga sem osleparil.«

Razgrnila je papirje in videla da so večidel potrdila trgovcem za denar, prejet na račun naročil, kupne pogodbe in dve menici. Ani ni ničesar razumela o menicah in se je ustrašila, ko je videla, da si je Dominik izposodil v banki mnogo denarja. Posojilo bi moral vrniti v treh mesecih. V njej je tlel priten strah pred bankami, strah, ki so ga čutili vsi trški mojstri razen Špana in Heterija. Vsi po vrsti so verjeli, da je nevarno imeti opravka z bankami.

»Ali ni — nevarno?« je vprašala.

Zasmejal se je njenemu otroškemu strahu. »Nič ni nevarno,« je rekel. »Nevarno je samo tedaj, kadar ne veš, kdaj boš mogel vrniti. Drugače pa so menice čisto solidna zadeva.« Poudaril je besedo »solidna«, bila je nova, slišal jo je šele pred kratkim in si jo osvojil, kakor še mnogo drugih, ki jim včasih ni povsem razumel pomena, a so zveneje tako imenitno in mu dvigale ugled v očeh poslušalcev.

Ana se je oddahnila. Občudujoče ga je gledala. Zares, sama ni mogla verjeti, da je to prav tisti Dominik, ki je pred pol leta prišel v hišo z lesenim kovčkom.

Marsikdo morda misli, da so njegove kosti mrtva tvorba, istočasno pa trdni jekleni nosilci telesa, v resnici pa spadajo med naše najbolj »dejavne« organe. Izredno sposobne kemične turbine so, ki brez odmora, štiriindvajset ur na dan »izdelujejo« rdeča in bela krvna telesa. V našem telesu odmre vsako minuto blizu 180 milijonov krvniček. Če bi kosti nenehoma ne nadomestovale te izgube, bi v najkrajšem času morali umreti zaradi malokrvnosti. Kadar nam odvzemo pol litra krvi, potrebuje naš kostni mozeg 6—8 tednov, da nadomesti to izgubo rdečih krvniček.

Kosti pa imajo še druge važne naloge. Predvsem producirajo tudi bela krvna telesa. V svojem mozgu kopičijo za dobo »lakote« maščobe in beljakovine. V njih je nakopičen tudi skoro ves fosfor in apnenec, kar ga telo potrebuje. Apnenec je nujno potreben za strjenje krvi, za bitje srca, za krčenje mišičja in za delovanje živčnega sistema. Izredno komplificiran avtomatični regulacijski sistem skrbi za to, da se kopiči v kosteh apnenec iz mleka, ki ga pijemo danes in da se istočasno razkrajajo star apnenec iz prejšnjega tedna ali celo iz lanskega leta. Poizkusi z radioaktivnimi izotopi so nam pokazali to delovanje, ki se odigrava v naših kosteh brez odmora, v čisto novi luči.

Človek ima normalno 206 kosti. Število nekoliko niha. Otrok ima navadno trideset hrbteničnih vretenc, kasneje pa se spodnja vretenca strnejo v križnico in trtiko, tako da jih ostane le 26. Tudi število reber se menja. Normalno imamo 12 parov, dosti ljudi pa jih ima enajst parov, mnogo pa tudi 13 parov.

Naša kostna gradnja je prava gradbena mojstrovina. Vsak del je prirojen za posebno nalogo. Lobanja, ki ščiti naše možgane, je na izpostavljenih mestih — tako na vrhu — grajena posebno trdno in gosto. Hrbtvena vretenca čuvajo zelo občutljivo in življenjsko važno živčno središče: hrbtne mozge. Hrbtenica ima pravcate odbojače med vretenci, iz prožnega hrustanca se sestajajo ploščice.

Stegnica je votla — v soglasju s tehničnimi naukami, da je votel steber močnejši od ravno tako težkega masivnega. Po njeni strukturi bi jo mogli primerjati z železobetonom.

Kostna substanca je dvojnaka: gobasta in kompaktna. V vsaki kosti imamo obojno, n. pr. v rebri. Kompaktna kost tvori trdo skorjo, znotraj pa leži mehkejši gobasti del kosti, ki vsebuje nežno tkivo kostnega mozga, živčevja in žil.

Kost raste na ta način, da se kostna

POZDRAV
nezadovoljnežem
in radovednežem

Zdravnikom za živčne bolezni bi morda ne bilo posebno všeč, če bi se preveč razneslo med ljudi. Kljub temu pa je čisto res: »Tisti, ki največ store za človeštvo in ki so obenem najsrečnejši, so nezadovoljneži. Ljudje, ki nikakor niso zadovoljni s stvarmi kot so, temveč so srečni šele, če jih lahko izboljšajo. Pravzaprav je čisto res, kar je dejal znan pisatelj: »Če bi ne bilo nezadovoljnežev in radovednežev, bi stanoval človek dandanes še vedno v votlinah in kočah, se oblečel v surove kože in užival napoli surove koščke mesa živali, ki bi jih pobijal še vedno s kamenitimi orožji. Radovednost ni samo človeku lastna lastnost, toda le človek jo je z razmišljanjem praktično uporabil. Samo on more premissljati, samo on lahko sklepa, kaj bi bilo, če bi ne bilo tako, ampak...«

NAŠE
PRIDNE
KOSTI

snov doklada na staro podlago. Če se zlomi, začeta konca rasti drug proti drugemu, tajinstveno se iščeta, tipata drug po drugem. »Kakor da bi si vrgla viseča mostova preko brezna,« pravi znan zdravnik. Spajajoče stanije otrdi zaradi kopičenja apnenčevih spojin in soli in se spreminja počasi ter končno v pravo kostno snov.

Poškodbe kosti so bile prejšnje čase skoro vedno smrtno nevarne. Marsikateremu starejšemu človeku je mavčeva obveza postala nazadnje tudi mavčeva rakev, dokler ni moderna medicina rešila tega vprašanja na svojstven način, namreč s pomočjo žebeljev in vijakov, ki jih namestijo ob prelomu in na umeten način spoje prelomljeno kost. Pri poškodbah, s katerimi je prej moral pacient ležati mesece in mesece, posebno pri prelomu stegeničnega vratu v kolk, kar se posebno rado dogodi v starosti, se pacientu ni treba bati dolgega ležanja in eventualne pljučnice ali ran vsled preležanja, ker lahko vstane že po par tednih in hodi. Zdravnikom je v najnovejši dobi uspelo celo prelomljeno ali zdrobljeno glavico stegenice nadomestiti z umetno, jekleno, iz jekla, ki ne rjavi, ki tiči na podaljšku iz iste kovine (vratu). Ta podaljšek potisnejo globoko v votlo kost in ga pritrdijo z vijaki in zlom je repariran, kot se reparira zlomljeno os stroja.

ZGODOVINSKI IN DRUGI PAMETNI
Z GORENJSKE

Janez Vajkard Valvasor — njihova plemiška rodbina je izvirala iz Bergama v Italiji — se kot dvanaesti otrok Jerneja Valvasorja in Ane Marije, roj. Ravbarjeve, rodil 28. maja 1641 v Ljubljani (umrl 19. sept. 1693 v Krškem). Poleg številnih znanstvenih razprav in številnih drugih del je svoj življenjski napor kronal s svojim zadnjim tiskanin delom, za katero je poleg svoje bogate knjižnice žrtvoval domala vse svoje nepremično premoženje, ki je izšlo leta 1689 pod naslovom Slava vojvodine Kranjske (Die Ehre dess Hertzothums Crain). Delo samo je razdeljeno na 15 knjig, vezanih v štiri debele zvezke. V enajsti knjigi je poleg ostalih mest, trgov, gradov in samostanov na Kranjskem opisal tudi mesto Kranj. Takole je zaokrožil o gorenjski metropoli in njenih tedanjih meščanih:

»Mesto, ki mu Kranjec pravi le Kranj, Nemeec pa Krainburg, leži na Gorenjskem med Ljubljano, Tržičem in Radovljico. Do Ljubljane računajo štiri milje, do Trga Tržiča dve, do mesta Kamnika tri, do Radovljice dve in do Škofje Loke tudi dve. Tik pod mestom se reka Kokra izliva v Savo, tako da leži mesto v kotu med obema rekama in takorekoč v konici. Do vode je treba precej globoko navzdol iti; zgoraj pri mestu pa so lepa, ravna polja.«

V nadaljnjih odstavkih ovrže Valvasor trditve Laziusa, da je na tem prostoru nekoč stal stari Noviodunum ilirskega plemena Japidov, ki se je pozneje preimenoval v Novi grad. Pravi, da ga je najbrže zamenjal z andeškim Novim gradom (Neuen-

burg), ki je stal ob vzhodu v dolino Kokre. V Valvasorjevi dobi so bile še vidne razvaline tega gradu, v njegovi neposredni bližini pa je v 14. stol. nastal grad Turen pod Novim gradom. (V zmoti sta bila oba, Lazius in Valvasor, ker beremo v Kosovi zgodovini, da se jo Neviodunum — torej ne Noviodunum — nahajal pri Krškem, kjer stoji danes vas Drnovo.) Nadalje piše:

»V mestu stoji grad, ki se danes imenuje Kieselstein, in sicer takoj nad Savo na najlepšem in najljubljšem kraju mesta; prav lepo zro od zgoraj navzdol v Savo in uživa torej imeniten razgled. Ime Kieselstein mu je dal tako imenovani kamen, zakaj tako grad kakor vso mesto je zgrajeno iz samega kremenovca in tudi vsi temelji so iz istega kamna. Grad stoji že nad štiri sto let, a sezidal ga je Henrik II. grof Ortenburški leta 1262. Ta grof je bil tedaj tudi lastnik tega mesta.

V gradu je dober vodnjak ali studenec, ki edini mora preskrbovati grad z vodo, zakaj drugače ni ne v gradu ne v mestu prav nobenega izvira. Meščani morajo zajemati vodo iz Kokre ali Save in jo nositi precej visoko. Lahko si je misliti, da se zato v vročem času marsikateremu vodonoscu namakajo lica s bridkim potom. Zato pravijo, da je v mestu Kranju več vina ko vode.« (Valvasorjeva razlaga o nastanku imena Kieselstein ne drži. V Zontarjevi Zgodovini mesta Kranja beremo, da je sredi 18. stol. kupil Janž Khisel s Fužin star plemiški dvorec ob mestnem obzidju v Kranju ter ga prezidal v grad, ki je prejel leta 1578 z nadvojvodovim dovoljenjem naziv Khilstain.)

TOM IŠČE ZAKLAD

PRIREDIL: IVAN ABRAM
RIŠE: MILAN BATISTA

9.

»Spet sva na napačnem kraju, Huck, najbrže nisva pričela kopati točnoopolnoči!« — »Zapustiva ta kraj, Tom, in pojdiva drugam.« je dejal Huck in čakal, da mu bo Tom pritrđil. — Tom je nekaj časa razmišljaj, potem pa dejal: »Hiša, kjer straši, tja morava!« — »Ne maram krajev, kjer straši! Raje ne pojdiva tja.« je odvrnil Huck. Toda Tom je bil odločen in se ni dal pregovoriti, zato sta odšla naravnost tja.

10.

Prišla sta do vznožja hriba. Sredi od mesečine obsijane doline je stala hiša strahov, popolnoma sama. Njeni plitovi so bili že davno razdejani, rastline ovijalke so prerastle celo stopnice pri vzhodu. Oknic ni bilo, vogal strehe je bil razkrit. Dečka sta nekaj časa strmela v hišo, da bi videla ali resnično straši. Toda premislila sta se. Sklenila sta pvrniti se drugi dan, zato sta se odpravila proti domu.

11.

Drugi dan sta šla do suhega drevesa. Po svoje orodje, nato sta se odpravila do grozljive hiše. Tam okoli je bilo vse tiho, toda zaradi samote in puščobe kraja si nekaj časa nista upala vstopiti. Potem sta se le splazila do vrat in trepetaje pogledala v hišo. Videla sta s travo porasel prostor brez tal, neometane stene, stariško ognjišče ter polomljeno stopnišče. Vstopila sta naglo in potihlo. Začela sta raziskovati. Radovednost ju je gnala po stopnicah navzgor.

12.

V zgornjih prostorih hiše sta našla podobne znake razpada. V kotu sta našla shrambo, ki je obetala skrivnost. Toda prevaralo ju je, ker v njej ni bilo ničesar. Sedaj sta se bila skoraj popolnoma otresla strahu. Že sta hotela po stopnicah navzdol in se lotiti dela, ko je Tom pocukal Hucka za rokav: »Psst!« — »Kaj je?« in Huck je poblebel od strahu. — »Poslušaj! SLIŠIŠ?« — »Beživa!« — »Ne premakni se! Naravnost k vratom gredo!« — Vlegla sta se na tla, gledala skozi špranje in čakala...»